

פרוטוקול מס' 202

מישיבת ועדת הכלכלה שהתקיימה  
ביום ד' י"ח בסיוון תשל"ו - 16 ביוני 1976, שעה 08.30

נ כ ח ו:

חברי הוועדה:  
י. הורביץ - היו"ר  
י. כהן  
א. זילברברג  
ע. הדר  
מ. דרובלס  
פ. גרופר  
מ. פרנק  
א. לבני  
מ. חריש  
י. מודעי

מוזמנים:  
ה. פנחסוביץ - משרד המשפטים

כלכלן הוועדה:  
ד. לב

מזכיר הוועדה:  
י. פלכסר

ר ש מ ה:  
מזל כהן

סדר היום:  
אישור סיכומי ועדת המסנה בענין החכרת  
אדמות חקלאיות ולענין "דמי הסכמה"

— 1994

(מזל כהן כ"מ 7.7.76)

אישור סיכומי ועדת המשנה בענין החכרת  
אדמות חקלאיות ולענין "דמי הסכמה"

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. הרביץ:

חה"כ יגאל כהן יניח בפנינו

המלצות הוועדה.

לאחר ששמענו בשתי ישיבות בענין

י. כהן:

דמי הסכמה את נציגי המינהל ונציגי התנועות השונות, היינו מודעים לעובדה שהשר הקים ועדה. הועדה לא סכמה את דיוניה. היינו צריכים להתייחס לצד העקרוני של הענין ובעקבות הדיונים הגענו להסכמה פה אחד בוועדת המשנה לנסוח כללים עקרוניים שמובאים להלן:

(קורא המלצות הוועדה בענין דמי הסכמה).

מה ענין עקרונות למוסדות הלאומיים?  
מר פלכסר, תחשוב על הענין הזה.

היו"ר י. הרביץ:

האמת היא שגם שר החקלאות ויו"ר

י. כהן:

ההתיישבות היו מודעים לכך שכל הנושא מחייב רביזיה. אנחנו התייחסנו גם להצעה של מר זורע אשר נראה לו שהנושא מחייב שיפור. הוקמה ועדה, הוועדה הולכת לקראת רוח המסקנות האלה. הוועדה עדין לא גמרה את עבודתה. אנחנו חשבנו שניתן את דעתנו באופן עקרוני כדי שהם יקבלו החלטות ברוח הדברים האלה.

בסעיף ו' - לא רק לבדוק מחדש.  
אנחנו יודעים מה המצב. עד להחלטות

פ. גרופר:

החדשות של מועצת המינהל היו גובים מהמתנחלים שלישי. זה היה מקובל. עכשו לפי ההחלטות של מועצת המינהל הם גובים שני שלישי ואז קמה צעקה והוקמה הוועדה. אני חושב שאנחנו בהחלט יכולים להמליץ שהמצב ישאר כמו שהיה. לכך אני מציע כך: סעיף ו' - "לאור הנ"ל סבורה הוועדה שעל מינהל מקרקעי ישראל לבדוק מחדש נושא דמי ההסכמה במגמה לבטלם." אני חושב שהרוח והדעה ששררו בין כל חברי הוועדה, הן הוועדה המצומצמת והן מליאת הוועדה היה שנשאיר את המצב הקיים שהוא שלישי.

בואו נזכור שאנחנו צריכים לתת  
אזכור שבלאו הכי יש מסי מדינה.

היו"ר י. הרביץ:

יכולים לחשוב שלא צריך להטיל מס על רווח. אנחנו צריכים לומר, קיים מס על כל אזרחי המדינה ולא צריך להטיל מס כפול.

דבר שני - אני מסכים להחזיר

למצב הקודם. אבל, לומר שאנחנו מציעים לבטל, תראו שיעשו מזה ענין ויאמרו: החקלאים באים להוריד מסים שכבר קיימים.

אני האחרון שהייתי אומר היום לבטל  
או להוריד מסים קיימים. האמת היא

י. כהן:

שבענין הזה של נחלאות חקלאיות, הוועדה וגם שר החקלאות ומינהל מקרקעי ישראל כשהחליטו על השלישי, מודעים לזה שהנושא לא בדוק. ולמעשה, רוב

י. כהן:

המסקנות של הוועדה תואמות את הדברים האלה. חלק מהדברים הם מבטלים. אנחנו פונים למינהל לבדוק את הנושא באופן עקרוני. אני חושב שהמינהל לא אימץ את המסקנה להשאיר את השליש הקודם, אלא הולכים לקבוע תקנות חדשות.

היו"ר י. הורביץ:

מר זורע, אמר ששני שלישי צודק בקשר לכמה מקרים שצריך לבדוק.

י. כהן:

הוועדה לא מתחשבת בנתון הזה. היא בודקת את העניין וברוב המקרים היא הולכת לכיטול הדבר הזה. אני מציע, היות ולא קובעים שיעורים, אנחנו מטילים על המינהל לבדוק במגמה לבטל את עליית ערך הקרקע. לפי דעתי, אנחנו צריכים להצביע על עקרונות המינהל. נעשה את העבודה בעזרת ועדה זאת או אחרת. אבל עקרונות מעבר למס שנקבע על המקום, אין צורך לעשות ספרות בקרקע.

היו"ר י. הורביץ:

אתה מקבל את ההצעה להכניס איזכור של מסים קיימים?

י. כהן:

כן.

מ. פרנק:

הוא מתרכז בשאלה חכירת אדמות חקלאיות או גם באדמות לא

חקלאיות?

רק על אדמות חקלאיות.

י. כהן:

מה אומרת הממשלה?

ע. הדר:

היא לא גמרה את הדיון.

י. כהן:

אני מוכן ללכת בעקבות מר כהן שלא לערב את החקלאות עם דבר

מ. פרנק:

אחר. אני הייתי רוצה שגם בזה נוכל לדון לגופו של עניין. כי מה קורה? יש אזורי מלאכה ותעשייה. בזמן שחלקו את האדמות זה היה משטח ריק. אנשים שעלו על זה, פתחו כבישים, מדרכות, חשמל וכל מה שקשור עם העניין הזה. כמובן שערך המקום עלה כעבור עשר שנים. היום כאשר נגשים לעניין הערכה מחודשת על כל מה שהשקיעו במשך כל השנים - האם יש לזה הצדקה?

י. כהן:

תעלה את זה כנושא.

פ. גרופר:

כבר בקשו דיון. אנחנו מאשרים את הבקשה.

ע. הדר:

אני מציע להזמין את נציגי המינהל לפני שמסכמים סופית.

י. כהן:

הם עדיין לא סכמו.

ע. הדר:

כאן אנחנו רוצים תכלית. אם הם עדיין לא סכמו, תודיע שאתה

מוציא מסקנות בעוד שבועיים. אם יש להם המלצות יתנו, אם לא הם יזדרזו. אני לא רוצה לסכם את העניין לפני שנזמין אותם לכאן. לצאת בהצעה, זה נראה קצת לא תכליתי.

פ. גרופר:  
 העניין לא פשוט ולא כל כך מהר יגמרו אותו. אני דווקא חושב שאם אנחנו נקבל המלצות, אנחנו יכולים לעזור להם לגמור את העבודה יותר מהר.

ע. הדר:  
 אם אתה רוצה שיבדקו מחדש, אני בעד. אם אתה רוצה להחליט כמה, אני לא בעד. לו יכולתי לתחום תחומים מי צריך לשלם שני שלישי ומי שלישי, הייתי שמח.

היו"ר י. הורביץ:  
 ההצעה בעצם באה להחזיר את הגלגל אחורנית משני שלישי לשלישי. אני אומר שגם המצב הקודם לא היה צודק. ישנם מסי מדינה והם צריכים לחול על כל רווח. פתאם מינהל מקרקעי ישראל מנסה להטיל מס נוסף. באה ההצעה של חה"כ יגאל כהן שאומרת: צריך לבדוק את כל הנושא הזה והאם לא צודק לבטל את זה. רובנו מאוחדים בדעה שיש להחזיר את המצב לקדמותו. בשביל זה רציתי לאזכר שיש מסי מדינה על זה. אני פונה לאנשי המערך ואומר: אנחנו רוצים להחזיר את זה לשלישי ולא לשני שלישי ולהמליץ לבדוק את זה. לא הייתי אומר באופן פסקני, הייתי אומר שהוועדה חושבת שיש צורך לבדוק את הנושא מחדש לאור עקרונות שהיו, לא יותר מזה ולא פחות. האם אתם מסכימים לזה? אני חושב שצריך לערוך ולנסח את זה. אני בעד ההצעה של חה"כ יגאל כהן עם חיקון שלי.

פ. גרופר:  
 יש פה עניין עקרוני חברתי. נניח שיש לי אדמה פרטית ואני מחזיק אותה שלושים שנה. עכשו אני רוצה למכור אותה, באה מדינת ישראל מסילה מסים שנקבעו בחוק. אני משלים את המסים ובוזה גמרת. הכסף שנשאר זאת תרומה עבור שלושים השנה. האם יתכן שהוא ישלם מסים גם למדינה וגם למינהל?

היו"ר י. הורביץ:  
 בואו נזכיר את כל עניין הרפורמה. עשינו את הרעש לפני חוקי הרפורמה, כל זה נכון כפליים עכשו.

א. לבני:  
 הטעון של חה"כ גרופר לא תופס. מס שבח משלמים מהנשו.

י. כהן:  
 בדקתי את הנושא, לא מתחשבים בזה, אלא מורידים מהברוטו.

פ. גרופר:  
 יש פה שגיאה גדולה. אני בא מאותו סקטור של אדמות פרטיות ואני יושב מהצד ורואה איך עושקים אנשים. מס שבח מגיע היום ל-400 אלף לירות וזה לאו דווקא ערך הקרקע. אנשים שמגיעים למצב של פרישה, אם זה מסיבת מחלה או מסיבה אחרת, יש לי חומר שמבקשים סכומי עתק. אני מציע שאנחנו נאזכר את המצב ונאמר למצב שהיה. למצב הקיים, לא, אבל בהחלט להתבטא.

מ. דרובלס:  
 אני לא יודע מה מתרחש בוועדה, כך שאני לא אחיחם למה שנאמר שם. אני אחיחם למסקנות. אנחנו מכירים את שר האוצר עם כל הרפורמה ואנחנו יודעים שהוא לא כך כך בקלות יכנע לדברים. שר האוצר קיבל את ההסבר בקשר למס שבח שהוא צריך להתחשב בחקלאים. למרות שברפורמה הדבר תוקן, בא מינהל מקרקעי ישראל ומתקן משלישי לשני שלישי.

מ. דרובלס:

קודם כל, יש הרגשה שהחקלאים עוברים מיד ליד כמה אלפי משקים. אני יכול לומר, במשך עשר השנים האחרונות עברו פחות מעשרה משקים מיד ליד. במידה ונאשר את זה אנחנו רק נעודד סקטור מסויים שיוכל לקבל משקים וזה אדם שיש לו כסף, נאמס לו מהעיר, הוא יהיה מוכן לשלם דמי הסכמה של שני שלישים. את מי מכים פה? את אותו בן, אותו חקלאי שאנחנו רוצים שהוא יהיה חקלאי. ישנם מושבים שהוקמו בשנות ה-50 והרבה מהם אז לא היו ראויים להיות חקלאים והיום עוד פחות, רובם מקרים סוציאליים. המשק הזה אינו מנוצל, אז הוא מחכיר את זה לערבי או מישהו אחר נהנה ואי-אפשר לנצל את זה כי אי-אפשר להוציא אותו מהמשק. אם יבוא עוד מישהו מהעיר, הוא יוכל לשלם את דמי ההסכמה. אנחנו מעוניינים שהבן, אשר אין לו כסף יקבל את האדמה. ע"י העלאת דמי ההסכמה אנחנו עושים את ההיפך ממה שרוצים.

לכן, אני מציע, בלי לדעת כמה הוועדה דנה, לקבל את ההצעה בצורה שהוגשה. קבלתי מכתב החתום ע"י המשנה למזכיר המושבים והוא זועק חמס בקשר לענין הזה. חבל שאנחנו נמשיך לסחוב את הענין. אולי ההמלצות שנקבל יבהירו למינהל מקרקעי ישראל את הדרך.

א. לבני: על קרקע יש גם ערך מוסף?

מ. דרובלס: בוודאי.

א. לבני: למה אתם שותקים!?

י. כהן: אנחנו התייחסנו לצד העקרוני ולא לנושאים אחרים. הצד העקרוני הוא

שקובע ואני יודע שהוועדה דנה בזה, היא לא מדברת על שליש אלא בדיקת עקרונית מחדש. אם נאמר לחזור למצב הקודם, לפי דעתי אנחנו עושים עבודה חלקית, כי הנושא שהוועדה עוסקת בו הוא לא בשביל לבדוק אם זה יותר מדי, אלא כל הנושא מחייב בדיקה יסודית מחדש. לכן אני מציע לא לקבוע שיעורים אלא לראות מגמה עיקרית. אם נגיע למסקנה שלא צריך לבטל את הכל, זה בלאו הכי בידיהם. אח"כ נגיש הצעת תיקון לחוק מי קובע בענין זה. ניחן לוועדה לגמור ונשמיע את עמדתנו העקרונית שנושא דמי הסכמה מחייב בדיקה מחדש. הנושא התחיל בכך שקרקע נמסר לאדם בשביל לעבד אותה ולחיות ממנה, לכן דמי הסכמה צריכים להיות סמליים כאשר חקלאי מוכר את הקרקע. אין ספק שהמשק והקרקע הם הפנסיה היחידה והספסרות הקטנה ביותר שנעשית זה דווקא במיגזר החקלאי.

לכן, אני מציע שנשאיר את המגמה

היסודית כפי שבאה לביטוי במסקנות. אני מוכן להוסיף: לבטל את המסקנות שפורסמו בתקנות מיום זה וזה ואז זה אומר כאילו מבטלים את השני שלישי.

היו"ר י. הרביץ: אני רוצה להציע שיהיה סעיף האומר

לבדוק אם יש טעם להטיל מס כפול.

אנחנו מוכרחים לראות בענין זה מס כפול, כי אחרת לא יבינו את זה. אנחנו צריכים לומר שיש מס שבח לכל המדינה ובזה שהמדינה מטילה את המס הזה, זה מס כפול וצריך לבדוק מחדש אם יש טעם להטיל מס כפול על מכירת משק חקלאי מחוץ למסים הקבועים בחוק.

אני פונה אליכם ומציע לקבל את

התיקון הזה בהמלצות.

י. כהן:

אני מציע לא להזכיר את השליש.

היו"ר י. הורביץ:

כן.

א. לבני:

עד כמה ששמתי לב, למשל במקרים של עמידר שאני נוגע בהם, איך הולך מס שבח מקרקעין, לא על ניירות שרשומים בטבו אלא בחוזה חכירה?

ת. פנחסוביץ:

יש בעיה חמורה בבתיים שאינם רשומים.

א. לבני:

אני מדבר על קרקע.

ת. פנחסוביץ:

מינהל מקרקעי ישראל לא מוסר בלי משלמים תוספת מס כשמדובר בהעברה, מה שהיה פעם אגרת רישום מקרקעין בטבו בוטל ובמקום זה יש תוספת מס שבח מקרקעין. תקנו מס שבח וקבעו תוספת מס שבח מקרקעין. הם לא מעבירים את זה עד שלא רושמים את החוכר החדש ולפני שמביאים אישור מפקיד מס שבח ששולמה האגרה.

א. לבני:

אני מדבר על חוק מס שבח מקרקעין אחרי הרפורמה, מה הדין כלפי

קרקע חכורה?

ת. פנחסוביץ:

זה אותו דבר. אם חכירה לדורות, 25 שנים ומעלה זה אותו דין כמו

בעלות באותו שיעור מס.

א. לבני:

פחות מ-25 שנה?

ת. פנחסוביץ:

אני חושבת שאין מס שבח. זה רק על בעלות או חכירה לדורות.

א. לבני:

מסתבר שעל רוב הקרקעות שמדברים ממילא לא חל מס שבח מקרקעין, כי הן אינן בבעלות. אני מציע לבדוק את הנושא.

פ. גרופר:

בדקנו את זה.

א. לבני:

תראו מה עושים ברדיו בענין המים לחקלאות. לכך, אנחנו צריכים להיות יותר זהירים בנסוחים, כי האווירה מתחילה להיות לא טובה.

פ. גרופר:

חכירות לזמן ארוך הן כאילו אדמת בעלות. עם כל האווירה הלא טובה שישנה בארץ, אנחנו מטפלים בגורלות של משפחות, בדיני ממונות של אלפי משפחות, ותראה מי נלחם? נלחם אדם שאין לו נגיעה ישירה לענין. נציג העם לא יכול להתחשב במה שאומרים ברדיו או בעתון אם הוא חושב שהוא שלם עם עצמו. יש לי פה מקרה של עו"ד שמכר בית ברבע מליון לירות, נתן שלישי לבעל המקום ושני שלישי לקח לעצמו. שם העתונות לא כותבת והרדיו לא מזמר, וחקלאי שיש לו אדמה 30 שנה אז שני שלישי יקח עם ישראל! אני לא מביין איפה הצדק!?

ע. הדר:

מדובר על קרקע לא על מבנים?

י. כהן:

מבנים זה אפס.

פ. גרופר:

זאת שחיתות ונבזות, מפני שאם אפשר לבוא ולהעריך בבית ששנה רבע מליון לירות ב-100 אלף לירות ואת רוב הכסף זורקים על המשק בכדי ששני השליש יהיו יותר גבוהים. אנחנו מכירים את השיטות. לכן אני חוזר ואומר, בואו נאשר את ההמלצות כפי שמוצע לנו היום. יושבת כרגע ועדה שחברים בה נציגי ציבור. אנחנו צריכים להוציא את המסקנות שלנו מעל ומעבר לוועדת שישנן ולא צריך להתייחס ולהבהל ממה שיכתבו בעתונות.

ע. הדר:

נכנסנו לויכוח ואני לא חשבתי שזה יהיה. אני לא חושב שהחקלאים מסכנים. הרכוש שקבלו זה רכוש ממשלתי, הם משלמים על זה מעט. איני מסכים שתעשו מאתנו מסכנים. בסך הכל קבלנו מתנה מעם ישראל והתרומה היתה הודית, זה טוב היה לעם ישראל וזה טוב ליהודי. אני חושב שנתנו לו תרומה די גדולה. שלושת רבעי מליון לירות ב"רמות" על חוף הכנרת והוא מחזיר למדינה כמה פרוטות, אנחנו עדים לתופעות כאלה. יכול להיות שפה ושם יהיה מקרה אומלל שיקפחו. אבל, ככלל לומר אנחנו לא נוגעים, זה לא מקובל עלי. אני מבחין היטב ביני לבין חה"כ גרופר. הוא שילם פרוטה וחצי, אני לא שלמתי. היום אתה תובע הרבה כסף.

אני מציע שלא נופיע כקורבנות מקופחים, לא בגלל התדמית, אלא זה לא צודק. אני חושב שצריך לבדוק את ענין שני השליש. אני חושב שזה יותר מדי. אני מכיר מקרים שיהודים מוכרים את המקום שלא השקיעו בו כלל בסכומי עתק.

על כן בקשתי היא: בואו ניתן שהות לממשלה לבדוק מחדש. היא חבדוק כיצד להתייחס למקרים שבנים רוצים להמשיך בחקלאות. את הספקולנטים למיניהם אני רוצה לבלום. אני מאד רוצה שקודם זעדה זאת תגיע למסקנה. אני לא רוצה לדחות את ההצעות לגבי היטלים על הסף. אני סבור שזה מגיע. אני רוצה שימצאו כללים כיצד במקרים מיוחדים פותרים את זה.

א. לבני:

אני מאמץ את הגישה של חה"כ הדר. לא צריך להזדרז היום, צריך לבדוק את הענין ביתר יסודיות. צריך להבדיל בין חקלאות טהורה לספקולציה עירונית. מיסוי כפול נראה בעיני משונה ותמוה. אני שומע שיש מיסוי כפול ועל זה אני רוצה לשים את הדגש.

י. כהן:

אני מחפלא על ידידי עמוס. נדמה לי שאנחנו שוכחים מה תפקידה של הכנסת. מה שהיה בטיסות שכר זה חוזר עכשו. אם העמדה העקרונית שלנו נכונה, אני מוכן לקבל את הנסוח של היו"ר, שלא נאמר "ביטולים" אלא לבטל את המסקנות שפורסמו ביום זה וזה ולבדוק מחדש עקרונות ועם העקרונות יכנסו גם המסקנות שעמוס אמר אותם. אבל, להשאי את כל הנושא הזה שהוועדה תקבע ואנחנו נגדר אחריה, לפי דעתי זה לא מקובל עלינו כחברי כנסת. אני מבין שאין חילוקי דעות עקרוניים. לכן אני אומר, נאמץ את מה שאומר היו"ר, שאנחנו בעד זה שמס שבח יחול עלינו ומתייחסים למסקנה שצריך לבטל את השני שלישי, לא ננקוב שום שיעור, וצריך לבדוק את הכללים מחדש.

פ. גרופר:

הויכוח שאתה העמדת, עמוס, לא צודק. כשאתה אומר שאנשים אשר קבלו את אדמת הלאום ללא תשלום לא צריכים בפרישתם לעשות ספקולציה מזה, אני מסכים אתך. יש 550 מושבים בכל הארץ, מביניהם יש שתי דוגמאות שכל פעם זורקים לשולחן, זה חופית ומכמורת.

ע. הדר:

יש עוד הרבה.

פ. גרופר:

טוב, 150 מושבים. אני יכול להביך את עמיתי לבני. את את חה"כ דרובלס אני לא מביך, כי אתה חי בנושא הזה ומכיר את זה יותר טוב ממני. במקומות ששם זה יקר, לא משנה אם יטילו שני שלישי לטובת המינהל. במקומות היקרים זה ימכר והאיש יקח את ה-100% שלו. כשבאים למקום יקר וזה צריך לעלות שני מליון לירות, זה ילך לספקולנטים. אם נחוקק את החוק על כולם אנחנו נקל על היהודי המסכן ואני מרשה לעצמי לומר מה זה מסכן בעיני. אם אדם חי על אדמתו 30 שנה ואיך לג המשכיות, המשק לא עובר לבן ואז הוא צריך למכור בשביל להמשיך את חייו. במקרה הזה, לא ישאר לו כלום. לכן, אני חושב שאנחנו צריכים להחזיר את המצב לקדמותו. הוועדה תשב ותמצא קריטריונים. אבל אנחנו לא צריכים לחכות עד שהוועדות הציבוריות והממשלתיות יגמרו את עבודתן.

א. לבני:

זה חל על הכל?

פ. גרופר:

על הכל.

אנחנו לא חותמת גומי והוכחנו את זה כבר. אנחנו לא צריכים לחכות ולראות מה חכמי הדור יקבעו במינהל. אנחנו נחליט כאן וחכמי הדור יקבעו מה שהם רוצים, ממילא הם לא מתייחסים לניירות שלנו.

מ. דרובלס:

יש לי הרושם שחברים מסויימים שלנו, כתוצאה מציד מכשפות שמתנהל נגד סקטור מסויים במדינה מתחילים לקבל רגשי נחיתות.

היו"ר י. הורביץ:

את הדעות של עמוס שמעתי לפני ציד המכשפות.

מ. דרובלס:

אני רוצה לומר שהן מוטעות ביותר. אם היה סקטור מסויים שהוא מקופח, זה דווקא חלק מהסקטור החקלאי, לא כל הסקטור החקלאי. אנחנו מדברים על סוג מסויים של חקלאים שהמדינה חבה להם חוב די גדול, אלה אנשים אשר ירדו מן האניה אל הכפר. הם הגיעו למקומות הנמצאים לאורך קווי שביחת הנשק, כאשר המדינה מעוניינת שהם ישבו שם. אותו יהודי הלך לפתח את הארץ. היום, מכל מיני סיבות, לא החאים לחקלאות, או אין לו המשך הוא צריך לעזור את המשק. מה עושה יהודי כזה? אם הוא היה גר בעיר, היה מגיע לשיכון. כאשר היה מוכר את הדירה הוא לא היה צריך לשלם מס. אותו יהודי שהוא נענה לצו האומה ובגלל שהיה שלומיאל והלך לאן שהלך...

א. לבני:

כמה שילם בשביל הדירה?

מ. דרובלס:

לא משנה. האם הוא יוכל להגיע לדירה בעיר לאחר שהוא ישלם מס שבח ודמי הסכמה? אני חושב שעם ישראל לא עשה שום דבר בשביל היהודי הזה, כי הוא היה פרודוקטיבי ועשה מה שעשה.

מ. דרובלס: נקודה שניה - אנחנו נהפכים לממוסדים ביותר. האם אני צריך להיות כרוך לוועדות של הממשלה!? אם אנחנו פרלמנט עלינו לקבל החלטות בצורה שאנחנו רוצים ולא לחכות שהממשלה תחליט בשבילנו. היה מספיק זמן לדיון. בדקנו את הנושא, ישבנו עם כל הגורמים הנוגעים בדבר והגענו למסקנות שהגענו. אני מציע שנקבל החלטה בנדון, כפי שהוצעה כאן. אם לא נקבל את זה, נעשה וול לסוג מסויים של אזרחים במדינה וזה לא תפקידנו.

היו"ר י. הורביץ: אני רוצה לומר כמה מלים: א. אני רוצה להזכיר את הדיון שהיה לפני הרפורמה והנימוקים שהיו שם הם נימוקים נכונים כפליים כאן. בקופת חסכון גלויה, לא מעיזים לשים יד. אבל, מנסים להטיל מס על קופת הגמל של החקלאי.

א. לבני: זה טוב גם לחקלאי במטולה?

היו"ר י. הורביץ: כן. עכשו בא ענין אחר, באים ומנסים דרך החלון להטיל מס על אותו נושא על חסכון ברכוש ועליה ערך המשק. לפי דעתי זה לא הזגן, ולפי דעתי ההצעה שהביא ח"כ יגאל כהן היא נכונה. נכון שישנם אנשים המרוויחים הון. אבל, ה"קונץ" הזה של המינהל שמחזיק שני שלישי, זה מעל שכלי. בגלל זה קראנו למר זורע ואמרנו לו: אתה פוגע בקופת הגמל של החקלאי.

חברי המערך, זכותכם לומר: אנחנו רוצים התייעצות. אבל, תסירו את הנימוק שישנה ועדה אחרת. הנמוק הזה לא טוב על יד השולחן הזה.

ע. הדר: הוועדה באה לענות על פרוצדורה טכנית.

י. כהן: היא לא ועדת מומחים.

היו"ר י. הורביץ: היא ועדה ציבורית. אני מציע שנגיע לסיכום, אלא אם אתם רוצים להתייעץ עוד פעם.

ע. הדר: אני לא מבקש דחיה.

היו"ר י. הורביץ: האם אתה רוצה להכניס את הסעיף שהצעת?

ע. הדר: יש לי הצעה בעיקר לסעיף האחרון, אבל זה נוגד את העקרון שלכם.

היו"ר י. הורביץ: אני מציע לכתוב: "הוועדה מציינת כי הכנסת חוקקה את חוקי הרפורמה במסים לפיהם אוחדו מסי מס הכנסה עם מס שבח ולכן אין כל סיבה שיהיה מסוי כפול ע"י גבית דמי הסכמה. זה יהיה סעיף נוסף. נוציא את הענין: "במגמה לבטלם ולמנוג...". נאמר: "במגמה לקבוע חנאים שיבטיחו את התנחלותם והמשכס מדור אל דור". עקרונית, להשאיר את השליש הקייים.

ע. הדר:

אני הולך בעקבותיכם עד סעיף ג' -  
 "ג. הוועדה לא מצאה איזכור כלשהו  
 בענין חשלוס דמי הסכמה ע"י החוכר לקרן הקיימת (המחכיר) או מינהל מקרקעי  
 ישראל. הוועדה רואה לנכון לציין שמס שבח מקרקעין חל על העברת נחלאות  
 חקלאיות כפי שהוא חל על העברת כל נכס אחר.

ד. הוועדה רואה לציין כי למרות  
 האמור לעיל קבע המינהל באורח חד צדדי בתאריך... היטל דמי הסכמה כפי  
 שפורסמו...

ה. הוועדה סבורה שהיטלים המוטלים  
 בעת העברת נחלאות תיקרנה אותן במידה כזאת אשר עלולה למנוע מגורמים  
 המעוניינים לעסוק בחקלאות לרכוש אותן הנחלאות דבר הנוגד ייעודה של  
 הקרקע.

ו. הוועדה קוראת למינהל מקרקעי  
 ישראל לבחון מחדש החלטותיו מתאריך... כפי שפורסמו בילקוט הפרסומים  
 בתאריך... ולקבוע כללים לגבי נחלאות המועברות לגורמים שמתכוונים  
 לעסוק בחקלאות עם רכישת הנחלה במגמה להקל עליהם, לבין גורמים הרוכשים  
 את הנחלאות למטרות אחרות."

הסעיף האחרון נוגד את מה שחה"כ  
 גרופר מציע. אני מגן על הקונה לא על המוכר.

היו"ר י. הורביץ: אתה רוצה שהמינהל יהיה שוטר?

ע. הדר: בשביל זה הם יושבים שם.

היו"ר י. הורביץ: אני מציע שנשלב את ההצעות של  
 חה"כ יגאל כהן וחה"כ הדר כהצעה  
 אחת שתבטא את מה שאנחנו רוצים ולעזוב את הענין שהמינהל יהיה שוטר  
 העקרונות.

י. כהן: לגבי שני סעיפים שחה"כ הדר קרא  
 אין ויכוח, הם הגיוניים. למעשה  
 אנחנו מתכוונים לזה שאם יהיו דמי הסכמה גבוהים, זה לא מבטיח שחקלאי יבוא.  
 הסעיף השלישי לא נראה לי. אני לא רוצה שהמינהל יהיה שוטר.

היו"ר י. הורביץ: אני מבין שההצעה של חה"כ יגאל כהן  
 בחוספת שני הסעיפים של חה"כ הדר  
 מוסכמים עליכם. הויכוח הוא לגבי הסעיף האחרון של חה"כ הדר.

ע. הדר: אני אומר, במידה ועוברת נחלה  
 למישהו שמחכוון להמשיך בחקלאות,

אני לא רוצה שיקשו עליו.

פ. גרופר: אי-אפשר.

היו"ר י. הורביץ: אנחנו נעשה בדיקה במכונת האמת?

ע. הדר: מה שקורה במציאות הוא, שבניסיונות להמשיך באותו מושב, אינם יכולים להתמודד במה שנותן הקבלן. חה"כ גרופר גורס שזה מבטיח קופת תגמולים. אני לא מקבל את זה.

היו"ר י. הורביץ: ע"י זה שיש שני שליש מס, ברור שמושבניק הרוצה למכור, מוכרח להשאר עם משהו ואז יקבל את זה רק גביר גדול.

ע. הדר: נכון, את זה אומר מר זורע שצריך לבדוק.

היו"ר י. הורביץ: השאלה איפה המדינה יכולה להכנס ולהחליט מה הכוונות?

ע. הדר: המינהל יבדוק את העניין.

היו"ר י. הורביץ: אני מקבל את ההצעה של חה"כ יגאל כהן ומוכן לקבל שני סעיפים של חה"כ הדר, אלא אם אחם מבקשים החייצות סיעתית.

אני מעמיד להצבעה - מי בעד הצעתו של חה"כ יגאל כהן?

ה צ ב ע ה

בעד הצעתו של חה"כ י. כהן הצביעו - 3

מי בעד הסעיף השלישי של חה"כ הדר?

ה צ ב ע ה

בעד הצעתו של חה"כ הדר הצביעו 4 - נגד - 5

הצעתו של חה"כ יגאל כהן - נתקבלה.

י. מודעי: לסדר - אני קורא בסדר-היום של ישיבת ועדת הכנסת שהיא מביאה הצעה להגדיל את מספר חברי ועדת הכלכלה, אותו דבר לגבי חברי ועדת החינוך. יש מכנה משותף לשתי הוועדות האלה, מוזר מאד. האם היו"ר יודע על זה?

היו"ר י. הורביץ: לא.

י. מודעי: אני מבקש שהוועדה תקבל החלטה שהצעה כזאת, עם כל הכבוד, של ועדת הכנסת, לא יכולה להיות מועלית. לא יתכן שוועדת הכנסת תעלה הצעה לדיון-בלי שהיו"ר ידע על קיום דיון כזה.

י. מודעי: הואיל וזה היום עומד לדיון, ואין זמן לערוך בירורים, אני מציע שנקבל החלטת ועדה מול ועדה, שהוועדה לא רואה סיבה להגדיל את מספר חברי ועדת הכלכלה.

שנית, זאת פרוצדורה מוזרה של עבודה, כיוון שוועדת הכנסת דנה בנושא שנוגע לוועדה מבלי שהיו"ר חווה את דעתו אפילו לא שמע על העניין קודם לכן.

דבר שלישי - אני מבקש את ההצעה הזאת להעמיד להצבעה, ולנסות לרחות את הדיון היום עד שיהיה ברור מה קורה כאן. העניין לדידי חמור ביותר. אילו היו"ר היה אומר: כן, התייעצו אתי, אז הוא לא חייב להתייעץ עם חברי הוועדה.

א. זילברברג: אני מציע שהיו"ר יתקשר עם יו"ר הסיעה שלו. יכול להיות שכאן נעשה הסכם

בעניין הזה.

י. מודעי: אני יושב בוועדה, אני לא יושב בפוליטיקה.

מ. חריש: העניין שנוגעים בסדרי גודל של ועדה צריך לידון עם יו"ר הוועדה והיה טוב עם חברי הוועדה לקיים דיון. אבל, נדמה לי, שעושים טעות לו היו מקבלים החלטת נגד מבלי להתייחס לעניין עצמו. עניינית, אני יכול למצוא סיבה סבירה מדוע אפשר להגדיל את מספר חברי ועדת הכלכלה. אבל, העניין הפרוצדורלי במקרה זה לא נראה לי, כי זה לא דבר יחידי שוועדת הכנסת מעמידה אותנו בפני עובדות.

היו"ר י. הורביץ: אני מציע שחה"כ מודעי ואני נקיים שיחה עם יו"ר הסיעה ונראה איך

נוהגים כאן.

י. מודעי: בבקשה, אבל זה לא נוגע להחלטה כאן.

היו"ר י. הורביץ: חה"כ מודעי מבקש להחליט כאן, אני מציע להביא את העניין לסיעות.

אני מעמיד את זה להצבעה.

מי בעד הצעת חה"כ מודעי?

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חה"כ מודעי הצביעו 4.

מי בעד הצעתי שזה לא נוגע למליאה

אלא לסיעות?

ה צ ב ע ה

בעד הצעת היו"ר הצביעו 5. - הצעת היו"ר התקבלה.

תודה רבה, ישיבה זו נעולה.  
הישיבה ננעלה בשעה 10.45